

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ СЛОВОТВІРНОЇ СИНОНІМІЇ ТА СЛОВОТВІРНОЇ ВАРІАНТНОСТІ (на матеріалі українського прикметника)

У статті йдеться про словотвірну синонімію та словотвірну варіантність як особливі відношення між похідними словами з огляду на дискусійність цього питання.

Ключові слова: словотвірна синонімія, словотвірна варіантність.

В статье рассматриваются словообразовательная синонимия и словообразовательная вариантность как специфические отношения между производными словами. Вопросы синонимов и вариантов словообразовательной подсистемы, а также их дефиниции и до сегодня остаются дискуссионными в украинской лингвистике.

Ключевые слова: словообразовательная синонимия, словообразовательная вариантность.

This research paper is devoted to derivational synonymy and derivational variation as special relations between words. There are several approaches to the study of derivational synonyms and variants in the Ukrainian linguistics. The definitions of the terms are very polemical point of issue.

Keywords: derivational synonymy, derivational variation.

Явище синонімії характерне для одиниць різних мовних рівнів – лексичного, фразеологічного, словотвірного, морфологічного, синтаксичного. Найґрунтовніше опрацьованими в мовознавчій літературі є синоніми лексичного рівня. Тому насамперед лексичні синоніми мають на увазі тоді, коли вживають термін «синоніми» взагалі.

Дискусійним у сучасній лінгвістиці є питання про синоніми словотвірного рівня. По-перше, у поняття «словотвірна (дериваційна) синонімія» учені вкладають неоднаковий зміст, а по-друге, те саме мовне явище називають по-різному: «словотвірні (дериваційні) синоніми», «словотворчі синоніми», «морфологічні синоніми», «дериваційно-морфологічні варіанти», «словотвірні (дериваційні) варіанти», «дублети», «паралельні похідні (утворення)», «спільнокореневі синоніми» тощо.

Мета цієї статті – висвітлити погляди на словотвірну синонімію та варіантність в українському мовознавстві та обґрунтувати власне розуміння явищ на матеріалі українського прикметника.

У лінгвістичних дискусіях про статус однофункційних (спільнофункційних) афіксів, а також спільнокореневих дериватів із такими афіксами виділяють опозиційні погляди в основному стосовно таких питань: 1. Що є синонімами словотвірного рівня: деривати з однофункційними афіксами чи самі однофункційні афікси? 2. Що забезпечує єдність слова? Чи спільнокореневі деривати з однофункційними афіксами – варіювання в межах одного слова чи різні слова?

Обґрунтовуючи вперше в українському мовознавстві теорію синонімів словотвірного рівня, І. Ковалик причиною словотвірної синонімії назвав однофункційність словотворчих афіксів, синонімність яких виявляється тільки при поєднанні з твірною основою чи з твірним словом. «Суфікси, взяті самі по собі, без уваги на початкові основи, з якими вони з'єднуються, в багатьох випадках ще не є ані синонімічними, ані, тим більше, омонімічними. Ці суфікси набувають ознак синонімії щойно в сполученні з початковими основами чи коренями» [12, с. 57]. Результатом синонімії афіксів є «словотворчі синоніми – ряди іменникових однозначних утворень з однаковою словотворчою основою, але різнозвучними суфіксами» [11, с. 21–22]. Їх І. Ковалик поділяє на два різновиди (тільки на матеріалі іменників): 1) омоосновні (одноосновні), у яких до однакових твірних основ приєднуються різні щодо звукового складу суфікси, «так звані дублети або триблети», наприклад: *синяк – синець*; 2) гетероосновні, у яких відмінними є як твірні основи, так і словотворчі суфікси, наприклад: *українець – поляк* [12, с. 58].

Питання словотвірної синонімії зацікавили й інших українських дериватологів. На думку Л. Дідківської та Л. Родніної, «словотвірними синонімами вважаються ряди спільнокореневих дериватів, які належать до однієї частини мови й оформлені різнозвучними афіксами з однаковим, спільним словотвірним значенням» [див.: 12, с. 58]. Таке визначення терміна в широкому його розумінні нібито й не розходиться з ученням І. Ковалика про омоосновну словотвірну синонімію. Але автори уточнюють, чого не варто залучати до словотвірних синонімів у вузькому розумінні

терміна: варіантом слова, або лексичним варіантом, є «дериват спільної з цим словом основи, що відрізняється від нього афіксом і має меншу, ніж це слово, частоту або сферу вживання, але ідентичне значення (експресивно-стилістичні моменти розглядаються як елементи основного значення слова). Різносуфіксні деривати спільної основи, які виявляють додаткові значення (співзначення) або відтінки значень при збереженні спільного основного значення, розглядаються як лексичні синоніми» [7, с. 5].

Послідовником І. Ковалика у питанні про омоосновні словотвірні синоніми є В. Грещук, за словами якого «співіснування спільнокореневих дериватів із однаковими словотвірними значеннями, але структурно різнотипними дериваційними формами спричинене асиметрією форми й змісту в словотворі» [5, с. 150], а словотвірні синоніми – це «тотожні чи близькі за значенням спільнокореневі слова з однофункціональними, але різнозвучними формантами» [5, с. 164]. Проте, як уважає автор, важко погодитися з тим, що дериваційними синонімами не можуть бути й афікси: «Синонімія – це тип семантичних відношень мовних одиниць, які повністю або частково збігаються за значеннями. У синонімічних відношеннях можуть перебувати будь-які мовні одиниці, які мають значення... Оскільки в словотворі виділяють різні семантичні одиниці – морфеми, деривати, словотвірні типи, то всі вони можуть бути словотвірними синонімами» [4, с. 4].

Дещо інше поняття вкладають у термін «словотвірна синонімія» К. Городенська [2, с. 11–12] і Т. Івасишина [8, с. 1–20], акцентуючи не на дериватах, а на словотворчих засобах. «Синонімічними є ті суфікси чи префікси, які, поєднуючись із твірними основами тієї самої частиномовної належності, виражають спільне словотвірне значення» [8, с. 16].

Користуючись терміном «словотвірні синоніми», Т. Івасишина чітко відмежувалася від синонімності слів. «Питання словотвірної синонімії, яке вперше обґрунтував І. І. Ковалик, порушувалося переважно із вивченням лексичної синонімії, насамперед, синонімічних відношень між спільнокореневими лексичними одиницями з різними словотворчими афіксами» [8, с. 16]. Авторка ж пропонує розглядати синонімію афіксів абстраговано від конкретних лексем, зважаючи тільки на частиномовну належність похідних, утворених цими суфіксами.

Досліджуючи спільнокореневі деривати з тим самим словотвірним значенням, мовознавці часто послуговуються терміном «словотвірні (дериваційні, словотворчі) варіанти», і в цьому випадку полярними є дві концепції: розуміння компонентів таких пар (рядів) як форм одного слова і як окремих слів. «Чи можна говорити про виникнення нового слова, якщо суфікс, префікс чи постфікс, словотворча роль яких зневиразнюється чи й занепадає або ж збігається з функцією іншого рівнозначного афікса, не вносить в утворений дериват нового значення? Очевидно, ні. Адже поява нового слова повинна супроводжуватись і новим значенням, а не тільки формою», – уважає В. Семиряк [14, с. 10]. Відповідно словотвірною варіантністю дослідниця називає існування «однієї й тієї ж лексеми (словоформи) у двох і більше формальних модифікаціях, що не пов'язані зі зміною значення слова, тобто не порушують його лексико-семантичної єдності» [14, с. 21]. Як приклади подає пари: *співрозмовник – співрозмовець, синяк – синець, вербник – вербняк*. Ці ж погляди поділяє Л. Денисенко – дослідниця словотвірної синонімії й варіантності в нижньонаддніпряньських говорах. Названі явища вона трактує як видозміни «однієї й тієї ж лексеми, які при спільності кореня й лінгвістичного значення мають різну словотвірну будову» [6, с. 79]. У межах однієї лексеми авторка розглядає не лише похідні з різними суфіксами (*пчоляр – пчольник*), а й похідні зі суфіксом і без нього (*ватаг – ватажок*). Синонімним до терміна «словотворчі варіанти» у дослідженнях Л. Денисенко виступає термін «формальні модифікації лексеми».

Прихильники іншої концепції – В. Грещук, Л. Дідківська, Л. Родніна, Н. Клименко, Є. Карпіловська – уважають неможливим збереження тотожності слова без тотожності морфемного складу. «Спільноосновні різноафіксні утворення, в тому числі й ті, які не мають жодних лексико-семантичних відмінностей, не можна вважати варіантами одного слова вже тому, що тотожність слова не може зберігатися, якщо не зберігається тотожність морфем, що утворюють його основу... Суфікси *-ець, -ак, -ій, -иц(я), -уч(а), -ість, -інь, -ств(о), -от(а), -ин(а), -изн(а), -уват-, -ав-, -ісінк-, -и-, -і-, -ува-* і т. д. – словотворчі морфемі, і це треба враховувати, визначаючи їх статус. Вони утворюють різні слова, а не варіюють основу одного й того ж слова» [5, с. 164]. Спільнокореневими

словами, а не варіантами одного слова Н. Клименко, Є. Карпіловська вважають деривати, утворені синонімними суфіксами та суфіксами-дублетами – «факультативними варіантами суфіксальних одиниць» [10, с. 142]. «Дублети повинні «побутувати» тільки у спільнокореневих словах, а самі слова мусять мати спільні лексичні значення». На думку Н. Клименко, суфікси-дублети дуже тісно пов'язані із фонетичними явищами: «...за умови тотожності приголосного голосні варіюють у межах спільного ряду або піднесення (*знах-ар* – *знах-ор* – *знах-ур*; *кам-ен-ячч(я)* – *кам-ен-ючч(я)*; *сніг-ур* – *сніг-ур*; *сук-оват(ий)* – *сук-уват(ий)*); за умови тотожності голосного приголосні варіюють у межах спільного місця або способу творення (*бід-ол-аг(а)* – *бід-ол-ак(а)* – *бід-ол-ах(а)*; *сон-яч-н(ий)* – *сон-яш-н(ий)*; *серд-еч-н(ий)* – *серд-еш-н(ий)*). Доктор філологічних наук Є. Карпіловська пропонує розрізняти суфіксальні одиниці-дублети й синонімні суфіксальні одиниці, які також функціонують у спільнокореневих словах. «Відмінності у формі таких одиниць не вкладаються в межі визначених вище правил, пор.: *бород-ай* – *бород-ань* – *бород-ач*; *біл-уват(ий)* – *біл-яв(ий)*; *пас-ов-ищ(е)* – *пас-ов-иськ(о)* тощо» [10, с. 143].

Отож, у мовознавчій літературі висувається багато різних думок щодо визнання, статусу, класифікації словотвірних синонімів, а також із приводу причин їх появи. Учення про словотвірні синоніми розвивається в таких основних напрямках:

1) уживання терміна «словотвірні синоніми» на позначення дериватів з однофункційними афіксами і трактування їх а) як окремих слів, б) як форм того самого слова;

2) уживання цього терміна на позначення однофункційних афіксів;

3) визнання дворівневого характеру словотвірної синонімії (на рівні афіксів та дериватів).

Кожен ієрархійний рівень мовної системи характеризується своїми специфічними структурними одиницями та особливими системними зв'язками між ними. Явище синонімії пронизує більшість мовних підсистем, але поняття «синоніми» на різних рівнях мови не тотожне.

Оскільки синонімізуватися можуть будь-які двобічні мовні знаки, то синонімія навіть у межах лише словотвірної системи – явище неоднорідне. Адже неоднорідними в плані вираження та

змісту є й самі одиниці дериваційного рівня мови – словотвірні типи (дериватами) та афіксеми. Внутрішнім наповненням словотвірної «одиниці-конструкції» [1] – словотвірного типу – є словотвірне значення («узагальнене значення, спільне для певного лексико-семантичного розряду слів, виражене за допомогою певної словотвірної форми... Словотвірне значення ґрунтується на основі відношення однотипних похідних слів до відповідних твірних слів» [15, с. 38]). Внутрішню ж форму мінімальної словотвірної одиниці – афікса – становить словотворча функція, яка виявляється при сполученні афікса із твірною основою. Тому, якщо синонімія спільнокореневих дериватів ґрунтується переважно на спільності словотвірного й близькості лексичного значень («словотвірне значення, закладене в системі мови й у мовленні, виявляється через лексичні значення слів з однаковим словотвірним значенням» [15, с. 40]), то суть синонімії афіксів полягає у спільності їхніх функцій (можливості утворити слово з певним словотвірним значенням; виразником дериваційної семантики є *твірна основа + афікс*). Тому синонімія словотворчих засобів і зумовлює синонімію дериватів (наприклад, дериваційна синонімія прикметників *повоєнний – післявоєнний, дочасний – передчасний* пов'язана зі синонімією префіксів *по-* і *після-*, *до-* і *перед-*, а прикметників *взірчатий – взористий, вечірній – вечоровий* – зі синонімією суфіксів *-ат-* і *-ист-*, *-н-* і *-ов-*).

Отже, і словотворчі афікси, і спільнокореневі похідні (мінімальні й максимальні одиниці словотвору на рівні мовлення) можуть бути словотвірними синонімами, тобто в межах системи словотвору синонімія – явище специфічне, двопланове – афіксемне та дериватемне (пор. зі словотвірною омонімією, яка виявляється тільки на рівні афіксів *учитель-* + *-к¹* → *учителька*, *ягод-а* + *-к²* → *ягідка*). «Звичайно ж основну одиницю репрезентують одиниці-конструкції, а не мінімальні одиниці» [1, с. 3]. На словотвірному рівні така максимальна одиниця мовної системи – це словотвірний тип. Саме тому в цьому дослідженні увагу зацентровано не стільки на синонімних афіксах, скільки на дериватах, утворених ними: саме похідне слово є функційним виразником того чи того словотвірного типу – єдності спільного частиномовного статусу твірної основи, спільного форманта і спільного словотвірного значення.

Розкриваючи суть словотвірної синонімії на дериватемному рівні, виходимо з концепції професора І. Ковалика, вираженою моделлю дериваційної синонімною пари *спільна твірна основа + синонімні суфікси*, обґрунтованою на матеріалі слов'янських іменників. Проте чимало дериваційних синонімних пар (рядів) української мови не відповідає запропонованій моделі. Так, українські прикметникові дериваційні синоніми різних синхронних зрізів – це не лише деривати на зразок *вільховий – вільшаний, п'янкий – п'янливий, блідуватий – блідавий, погідний – погожий, ведмедачий – ведмежий*, які чітко вкладаються в теорію про словотвірні синоніми І. Ковалика. Серед засвідчених прикметникових пар (рядів) виявлено й такі, компоненти яких мотивовані та утворені по-різному: *щербатий – щерблений, чванливий – чваньковитий, правдивий – справжній, терпеливий – терплячий, торохтливий – торохтючий – торохкітливий, скрипучий – скриплячий* та ін. До пар із різномотивованими компонентами належать і прикметники, утворені тим самим способом, за допомогою того самого афікса від слів, що вступають у словотвірні синонімні відношення: *просвітницький – просвітительський* (від *просвітник – просвітитель*), *довколишній – навколишній* (від *довкола – навколо*). У цьому випадку словотвірна синонімія прикметникових дериватів не безпосередньо пов'язана зі синонімістю морфем (адже словотворчим формантом обох компонентів виступає той самий суфікс), а є успадкованою (відображеною) від мотивувальних іменників і прислівників, утворених афіксами-синонімами.

Отже, термін «словотвірні синоніми» на рівні дериватів вимагає ширшого тлумачення, ніж «ряди... однозначних утворень з однаковою словотворчою основою, але різнозвучними суфіксами» [11, с. 22]. Поєднуючи афіксо- та основоцентричний підходи до вивчення словотвору, пропонуємо таке визначення терміна «словотвірні синоніми»:

1. На рівні мінімальної словотвірної одиниці це **спільнофункційні афікси** (наприклад, **-н-** і **-ськ-**, **-ов-** і **-ан-** у загальновідносних і матеріально-речовинних відносних прикметниках).

2. На рівні основної словотвірної одиниці це **спільнокореневі деривати зі спільним словотвірним та близькими лексичними значеннями**, які утворені а) за допомогою *синонімних словотворчих засобів від спільної мотиваційної бази* (*восковий – воцаний* ← віск) або від *різноструктурних спільнокореневих мотиваційних баз*

(*черепицевий – череп'яний* ← черепиця і череп); б) за допомогою того самого афікса від різноструктурних спільнокоренових мотиваційних баз (*азійський – азіатський*); в) різними способами словотворення (*безтактний – нетактовний, тремтливий – тремтячий*).

Близьким до словотвірної синонімії явищем є словотвірна варіантність, яку також можна простежити на двох рівнях словотвірної системи – афіксемному і дериватемному.

Морфема як двобічна мовна одиниця «варіюється у плані форми вираження. Морфи і є проявом цього варіювання. Морфема виступає як клас позиційно зумовлених аломорфів, зовнішня несхожість яких порівняно з іншими морфами зумовлена фонемним складом сусідніх морфів, отже, тільки їх позицією в слові» [7; 9, с. 6]. Наприклад, суфікси *-ин-/-ін-, -ов-/-ев-, -оньк-/-еньк-*, згідно із сучасною словотвірною нормою, переважно сполучаються з іменними твірними основами, залежно від їхнього кінцевого приголосного.

Крім позиційно зумовлених виявів морфеми, існують морфи, «здатні замінити один одного в складі того ж слова чи словоформи. На відміну від аломорфів, для яких визначальним є відношення додаткової дистрибуції, такі варіанти морфеми перебувають у відношенні вільного варіювання» [10, с. 1]. Наприклад, взаємозамінними при поєднанні з прикметниковими основами є варіантні суфікси *-есеньк-/-ісіньк-/-усіньк-*.

Неоднозначним у сучасній дериватології є статус дво- і більше компонентних (складних) афіксів: «...постає питання, чи ці новоутворені похідні суфікси є варіантами, чи, може, цілком окремими самостійними суфіксальними величинами» [13, с. 51]. Ідеться про співвідношення між морфемами на зразок *-ив-/-лив-, -н-/-альн-, -ичн-/-ічн-, -н-/-овн-, -ат-/-нат-/-чат-*.

На думку І. Ковалика, безсумнівними суфіксами-варіантами є лише «фонетичні варіанти (за сучасною термінологією аломорфи – І. К.) даного суфікса (суфіксеми), звукові варіації, які зумовлені історико-фонетичними змінами у фонетичній системі даної мови чи групи мов. Наприклад, суфікс *-ець-* в українській мові і в інослов'янських мовах виступає у варіантах *-ец, -ц', -ц, -ч*, укр. *старець, старця, старцем, старче*» [13, с. 53], а похідні суфікси

стосовно їх джерела є самостійними суфіксальними величинами. «Про їх окремішність свідчить не лише різний морфемний склад, але також у багатьох випадках їх різне словотворче функціонування та різний ареал деривативного застосування як у відношенні до словотворчих розрядів іменникових утворень, так і у відношенні до лексико-граматичного характеру словотворчих основ, з якими поєднується простий і похідний від нього суфікси» [13, с. 52]. Професор А. Грищенко такі вторинні суфіксальні величини називає по-різному: «модифікаційний варіант», «позиційний варіант», «позиційно пов'язаний варіантний відповідник», «гібридна суфіксальна морфема» [3, с. 131, 147, 148, 151, 154], зокрема: «Суфікс *-овн-* виступає єдино можливим позиційно пов'язаним варіантним відповідником основної словотворчої морфемі *-н-*» [3, с. 148]; «як варіанти суфікса *-ат-* виступають похідні морфемі *-нат-*, *-чат-*» [3, с. 151]; «продуктивнішим порівняно з абстрагованим суфіксом *-ив-* виявився його позиційний варіант *-лив-*, який задовольняв зокрема фонетичні умови сполучуваності з дієслівними твірними основами, поширеними вокальними суфіксами» [3, с. 154].

Оскільки вторинні афікси – це результат перерозкладу на стику питомої чи запозиченої твірної основи і того словотворчого суфікса, що став базою для нового форманта, то такі складні суфіксальні одиниці («гібридні суфіксальні морфемі», «позиційно пов'язані варіантні відповідники», «модифікаційні варіанти» [3]) розглядатимемо серед словотвірних варіантів афіксального рівня.

Отже, словотвірними варіантами афіксального рівня виступають а) *позиційні варіанти морфемі (аломорфи)*, б) *вільні варіанти словотворчих засобів*, в) *прості й похідні від них складні форманти, що утворюють деривати зі спільною (близькою) семантикою*.

Відповідно словотвірними варіантами дериватемного рівня є а) *спільнокореневі похідні, утворені суфіксами – варіантами трьох згаданих типів (аломорфами: хвильовий – хвилевий; вільними варіантами (дрібнісінький – дрібнюсінький); складними варіантами (екзистенційний – екзистенціальний – екзистенціональний)*, б) *спільнокореневі похідні, у яких той самий морф*

поєднується з варіантними твірними основами (усіченою і неусіченою: *дифузійний* – *дифузний*).

Обов'язковою умовою словотвірної варіантної пари є спільна лексична й словотвірна семантика її компонентів на одному синхронному зрізі, оскільки за моделлю *спільна твірна основа + варіантні суфікси* нерідко можуть утворюватися й слова-пароніми. Пор.: *трансцендентний* – *трансцендентальний* (словотворчі суфікси-варіанти *-н-* й *-альн-*) – словотвірні варіанти, але *музичний* – *музикальний* (словотворчі суфікси-варіанти *-н-* й *-альн-*) – пароніми.

Тільки двобічний, семантико-словотвірний та формально-структурний підхід до аналізу прикметників уможливорює виявлення словотвірних синонімічних і варіантних пар у різних часових площинах.

У перспективі всі зафіксовані пари варто проаналізувати і з погляду сучасної мовної норми, щоб відмежувати збагачення мови від її засмічення, а також сформулювати практичні рекомендації щодо нормативного слововживання.

БІБЛОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. **Вихованець І. Р.** Частина мови в семантико-граматичному аспекті / І. Р. Вихованець. – К.: Наук. думка, 1988. – 256 с.
2. **Городенська К. Г.** Словотвірна синонімія / К. Г. Городенська // Актуальні проблеми українського словотвору: матеріали III наукових читань, присвячених пам'яті професора Івана Ковалика. – Івано-Франківськ: Плай, 1995. – С. 11–12.
3. **Грищенко А. П.** Прикметник в українській мові / А. П. Грищенко. – К.: Наук. думка, 1978. – 206 с.
4. **Грещук В. В.** Відгук офіційного опонента про дисертацію Вербовської І. Т. «Словотвірна синонімія і словотвірна варіантність прикметників української мови», подану до захисту на здобуття наукового ступеня канд. філол. наук: 10.02.01 / В. В. Грещук. – Львів, 2001. – 5 с. [рукопис].
5. **Грещук В.** Український відприкметниковий словотвір / В. Грещук. – Івано-Франківськ: Плай, 1995. – 208 с.
6. **Денисенко Л. П.** Фонетичні і словотворчі варіанти слова в говірках Нижньої Наддніпряни: дис. ... канд. філол. наук / Л. П. Денисенко. – Запоріжжя, 1994. – 248 с.

7. **Дідківська Л. П.** Словотвір, синонімія, стилістика / Л. П. Дідківська, Л. О. Родніна. – К.: Наук. думка, 1982. – 171 с.
8. **Івасишина Т. А.** Синонімія словотворчих афіксів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук / Т. А. Івасишина. – К., 1999. – 20 с.
9. **Клименко Н. Ф.** Основи морфеміки сучасної української мови / Н. Ф. Клименко. – К.: Київський нац. ун-т, 1998. – 182 с.
10. **Клименко Н. Ф.** Словотвірна морфеміка сучасної української мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська. – К., 1998. – 161 с.
11. **Ковалик І. І.** Питання словотворчої синонімії і омонімії в сфері іменників слов'янських мов / І. І. Ковалик // Питання слов'янознавства: матеріали I Славістичної конференції. – Львів: Вид-во Львівського держ. ун-ту, 1962. – С. 5–25.
12. **Ковалик І. І.** Синонімія і омонімія в межах словотворення / І. І. Ковалик // Доповіді та повідомлення Львівського держ. ун-ту. – 1957. – Вип. 7. – Ч. I. – С. 57–59.
13. **Ковалик І. І.** Словотвір іменників у сербо-лужицьких мовах / І. І. Ковалик. – Львів: Вид-во Львівського держ. ун-ту, 1964. – 93 с.
14. **Семиряк В. Д.** Словообразовательные варианты в современном украинском языке: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. філол. наук / В. Д. Семиряк. – Х., 1973. – 25 с.
15. **Словотвір** сучасної української літературної мови / за ред. М. А. Жовтобрюха – К.: Наук. думка, 1979. – 405 с.

Надійшла до редколегії 02.11.2013